

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

6. köide Tallinnas, teisipäeval, 31. märtsil 1925. Nr. 14 (108)

S i s u:

Toimetuse kommentaar

Emil Leinhas: Millest tekkivad kuritarvitused

V. Pm.: Vekslite protestid ja meie rahaturg

Ins. J. Podsolov: Tahte impulsid ja sihtide
saavutamise tööstuses

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

Aktsiaselts

„SILVA“

Tallinn, Merepuiestee 17

TELEFONID:

kontoris 9-29 ja 13-80; kaupluses 18-09
Telegrammide aadress „SILVA-TALLINN“

Igasuguste põllutööriistade

ja masinate, kunstpõllurammu, soola jne.
ladu ja müük

Igasuguste ehitusmaterjalide

nagu palkide, laudade, lubja, tsemendi,
gipsi, katusepapi, katusepleki, igat sorti
raua, raudtalade, naelte jne. ladu ja
müük

Igasuguste metsamaterjalide

ostmine, ümbertöötamine, müük ja
eksport

Balti puuvillaketramise ja kudumise vabriku Aktsia Selts, Tallinnas.

Asut. 1898. a.

Vabrik: Kopli tän. 21. **Valitsus:** Väike Karja tän. nr. 8.
Telegr. aadress: „COTTON“.

LADUD: Tallinnas, Suur Karja tän. nr. 13.
Riias, Grehzineeku eela nr. 12.
Kownos, Schlosserstrasse 2-a.

Tööliste arv üle 2000. Ketruse värtmaid 70,000; kangrutelgesi 2000.
Oma pleekimise, värvimise ja appretuur jaoskonnad.

Valmistatakse: Puuvillariiet igat seltsi, pleekimata, pleegitud ja värvitud; lõnga, sukalõnga ja õmblusniiti, pleekimata ja värvitud; vatti.

Aasta saaduste valmistus:	Riie	umbes 100.000	puuda.
	Lõng	" 10.000	"
	Sukalõng	" 4.000	"
	Vatt	" 1.500	"
	Õmblusniit	" 30.000	grossi.

Sindi Kalevivabriku Ühisus

endine Vöhrmann ja Poeg.

Vabrik: Sindis, Pärnu lähedal.

Juhatus: Tallinn, Harju tän. 43, telef. 5-75 ja 22-29.

Ladud: Tallinnas, Suur Karja tän. Nr. 13, telef. 2-41 ja 24-66.

Riias: Grehzineeku eela 12 ja

Kownos: Schlosserstrasse 2-a.

Villatööstus: Kalevid sõjaväelastele ja eraisikutele; meeste- ja naisterahvastele ülikonna ja palituriided. Vooditekid, suured rätikud.

Puuvillatööstus. Pleekimine, värvimine, trükkimine, meriserisatsioon.

Kalevivabrik asutatud 1834. a.

Puuvillatööstus asutatud 1919. a.

Auhinnad:

Kõrgemad auhinnad: Kuld aurahad Tallinnas 1921. ja 1922. a. Riigikullid ülevenemaalistel väljanäitustel 1841., 1882. ja 1896. a. Aumärgid Londonis, Pariisis ja mitmetel Venemaa väljanäitustel.

Malcolm & Co.

**Kõige suuremad
lina eksportöörid**

Peakontor: Tallinn, Tatari tän. 21-b

Osakonnad: Jõgeval, Tartus, Viljandis,
Dõrus ja Petseris

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.- Väljamaale Emk. 2000.-
 pooleaastas " 500.- " " 1000.-

Toimetuse: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafliline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

6. köide. Tallinnas, teisipäeval, 31. märtsil 1925. Nr. 14 (108)

Sisu: Toimetuse kommentaar. Emil Leinhas: Millest tekkivad kuritarvitused. V. Pm.: Vekslite protestid ja meie rahaturg Ins. J. Podsolov: Tahte impulsid ja sihtide saavutamine tööstuses. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 30. märtsil 1925. a.

Üks kriisi põhjus. Meie elame teatavasti suurte likvideerimiste ajajärgul ja sellepärast võib küll küsida, kas meie mitte ei likvideeri seda majanduslist organisatsiooni, mida aastakümnete jooksul loodi või on tegemist ainult n.n. vesivõsude löikamisega. Selle kohta annab väga piltliku vastuse hiljuti ilmunud Tallinna linna statistiline aastaraamat, kus leiduvad järgmised andmed Tallinnas võetud ettevõtete tunnistuste kohta.

Kaubanduslisteks ettevõteteks võeti Tallinnas tunnistusi:

	I	II	III	IV	Kokku
1923	373	965	1.715	347	3.400
1922	315	686	1.572	341	2.914
1921	308	619	1.604	350	2.881
1920	265	556	1.556	328	2.705
1919	110	438	1.551	360	2.459
1914	50	383	1.331	481	2.245

Selle järele oli Tallinnas 1923. a. seitse korda rohkem esimese järgu ettevõtteid kaubanduse alal kui enne sõda, peaaegu 3 korda rohkem teise järgu ettevõtteid, ja isegi 400 ettevõtet rohkem väike-kaubanduse alal. Samal ajal oli Tallinna elanikkude arv enne sõda mõnikümmend tuhat suurem kui praegu ja ka maa elanikkude arv ei olnud mitte väiksem. Juure aga tuleks lisada, et meie transiitkaubandus ja tööstus enne sõda palju suurem oli kui 1923. a. Samasugune lugu on ka tööstuse ettevõtete kohta. Tööstuse ettevõtetele oli välja antud äritunnistusi:

	1923.	1914.
I	10	5
II	4	6
III	7	6

	1923.	1914.
IV	66	23
V	113	44
VI	68	41
VII	224	132
VIII	814	225

Kokku 1306 482

Ka siin esineb sama nähtus ainult selle vahega, et 1914. a. tööstus Tallinnas oli õitsval järjel, kuna meie 1923. a. kriisi põdesime. Kuid mitte üksi suurettevõtteid ei olnud meil sedakorda palju rohkem kui enne sõda, vaid iseäranis palju oli juure kasvanud just vähemaid ettevõtteid.

Rootsi suurlokaut on praegusel momendil vist üks tähtsamatest sündmustest majandusilmas. Ta puudutab umbes 130.000 töölist mitmel alal, iseäranis puu-, paberi-, tekstiil- ja mekaanilises tööstuses, mis on Rootsi rahvamajanduse peatoed. Vormiliselt tekkis lokaut töösturite püüdumisest tööpalkasid vähendada, millega töölisel omalt poolt mitte nõus ei taha olla, kuid tegelikult peitub selle võitluse all Rootsi tööstuse olemasolemise küsimus, mis on tingitud ilmasõja tagajärgede likvideerimisest. Kõige imelikum selle juures on asjaolu, et ilmasõja mõju Rootsi kohta iseenesest oli kõige soodsam. Ennekuulmata majandusline tõus valitses siis Rootsis, uued tööstuse ettevõtted kerkisid kui seened, vanu laiendati, rahvusline sissetulek ja sellega elatis-standart tõusid suurel määral.

Kuid just see äge majandusline tõus muutus saatuslikuks kohanemises oludele maailma turul pärast sõda, kui jäid suured tehased ilma tellimisteta, töölisel ilma tööta, kaupmehed ilma ostjateta, kuna

elukallidus, ühes sellega ka palgad, väga visalt langesid. Esimese hoobi said aktsiate omanikud, sest aktsiate hind, mis 1917. a. oli 348⁰/₀ nominaalhinnast, langes 1923. aastaks 87⁰/₀ peale, s. o. neljakordselt, kuna elukallidus, mis alles 1920. a. oma tipule jõudis – indeks 269 – 1923. ja 1924. aastaks 176–178 peale alanes, s. o. umbes poolteisekordselt. Selle juures tõusis tööta tööliste arv 4⁰/₀ pealt 1917. a. 26,2⁰/₀ peale 1921. aastal, et 1924. a. jaanuariks 13,6⁰/₀ peale kahaneda.

Rootsi tööstuse pearaskus ilmus eeskätt ekspordi tagasiminekus.

	Rootsi eksport
1915.	1,3 miljardi R. krooni
1920.	2,3 " " "
1923.	1,1 " " "

Niisugune suur väljaveo kahanemine, alla eelsõjaaegsete arvude (kui arvesse võtta kaubhindade indeksid, on vahe veel palju suurem, viimaste aastate kahjuks), mis veel rusuvamalt tööstuse peale mõjus, oli peasjalikult tingitud kõrgest elatistminimumist, mille tõttu Rootsi ained liiga kallid olid, ja ainult suure vaevaga teiste maade tööstusega suutsid võistelda. Juba ennemalt on Eesti Majanduses tähtsapanu juhitud asjaolu peale, et Rootsi rahvusline sissetulek ühe inimese peale, kui maksud maha arvame, oli kaks korda suurem kui Eestis. See tähendab ka, et tööliste klass Rootsis keskmiselt kaks korda rohkem palka sai, kui Eestis. Selle tagajärg oli – kallis tootmine – raskendatud võistlus turul – ning väljaveo tuntav vähenemine. Abinõu tööstuse tõstmiseks otsitakse nüüd elatistandardi ja sellega ühes ka tööpalkade allasurumises.

Peab tähendama, et Rootsil on see praegu ainumal väljapääsemine; sest kullatsirkulatsiooni peale üleminek on võimaluse võtnud ajutise kursi allaviimise kaudu väljavedu elustada: abinõu, mida nii mitmedki suurriigid on tarvitanud.

Kuna aga palgavähendust tahetakse teostada väljaspool elukalliduse reguleerimist, tunneb tööliste pere liiga valusalt oma sissetulekute kärpimist, ning sellepärast on arusaadav, et nad heaga ei lepi. Kuid arvesse võttes, et Rootsi tööstusel teist väljapääsemist ei ole, peab praegu küll tõsise kartusega Rootsi majanduselu tuleviku peale vaatama. Kui rutuliselt kokkuleppele ei jõuta, jätaks lokaut igatahes väga sügavad armid niihästi ühe kui ka teise asjaosalise külge järele.

Millest tekkivad kuritarvitused.

Emil Leinhas.

Märkus: Avaldame Stuttgardi majandusteadlase artikli, mis küll käsitleb Saksa olusid, kuid milles väljendatud mõtetel on laiemaulatusline tähendus.

Toim.

I.

Saksamaa kubiseb „paljastustest“. Iga päev tuleb uusi juure. Kuritarvitus haiseb taevani. Keegi ei suuda seda lõhna eemale peletada. Iga hommikul kerkib ta sõõgilaual hommikulehest selgesti tuntavalt vastu. Aga ikka veel ei märka meie head kodanikud, kust see mädahais tuleb. „Parempoolsed“ otsivad seda pesa „pahemalt“ poolt ja „pahempoolsed“ jällegi „paremalt“ poolt; mõlemad koos „keskelt“ ja keskmised oma korda „äärmistest“. Ja kõigil on õigus. Tõenduse küllusest jätkub iga Saksa riigipäevas esitatud erakonnale.

II.

Kevadel 1919. aastal, sel ajal kui Saksamaa ette võttis uut riigikorda otsida, – mida ka lõpuks Weimaris leiti (kuid kahjuks mitte Goethe juurest) ning millest nüüd üleval kirjeldatud nähtused esile tõusevad, – ilmus Saksamaal üks raamat, millest siis aru ei saadud ja mis vahepeal täitsa ära unustati. (Kuid mis kunagi unustuse hõlma ei saa jääda). Selles raamatus, peale muude väga südame peale pandavate asjade, võib leida järgmisi lauseid.

„Püüdmised, millega inimsugu juhtivad ringkonnad on algust teinud, ning mis mitmed majandusharud (post, raudtee jne.) riigielusse üle on viinud, peavad väistuma vastupidistele: majandust vabastada poliitilise riigikeha piirkonnast.“

„Riigiüksused on tekkinud millegistki muust, kui ainult majanduslistest jõududest. See, et neid taheti ümbermuuta majandusüksusteks, sünnitas uuema aja sotsiaalse kaaose. Majanduselu püüab kõik aeg arenda vabana, mitte ainult riiklistest sissetulekudest, vaid ka riiklisest mõtlemisviisist.“

„Kõrgemaks avalise elule tarvulistest sihtjoontest peab praegusel ajal pidama tegevust, mis viiks täielisele majanduselu lahutamisele õiguslisest organisatsioonist.“

„Sest poliitiline süsteem saab alati majandust hävitama, kui ta selle oma alla võtab; ja majandusline süsteem kaotab oma elujõu, kui ta poliitiliseks muutub.“

Selle raamatu nimi on „Die Kernpunkte der sozialen Fragen“ (Sotsiaalsete küsimuste peapunktid) ja selle kirjutaja on dr. Rudolf Steiner. Seda peeti siis üleüldiselt — ka nende poolt, kes arvasid talt olema aru saanud — utopiaks. Sellevastu arvati võima tabada „tegelist elu“ kõiksuguste „programmide“ kaudu, millede põhjal nüüd vahepeal, 6 aasta jooksul, ikka kasvava tagajärjega on „töötatud“.

Ainult, et nüüd iga ühele, kui inimesele, võimata on selles õhus hingata!

III.

Nüüd, veebruaris 1925, ilmus ajakirja „Magazin der Wirtschaft“ esimeses numbris artikkel, mis käsitleb Berliini kuritarvitusi. Selles püütakse praegusel momendil parteitülide kaudu avalikuks tehtud kuritarvitusnähtusi erapooletult, mitte poliitilisest seisukohast, vaadelda.

Lõpukokkuvõtte peitub järgmistes lausetes.

„Sõprus-kuritarvitus on iga riiklise ettevõtte korrelat (mõiste teisend) ning ta tekitab iseenesest selle nõudmise sisemise vastolu tõttu, et ametnik peab ühelt poolt praktilisest majanduselust eemal seisma, kuna tal teiselt poolt siiski praktilise majanduselu kohta käivaid otsuseid tuleb teha.

„Kuna asjad on nõnda, jääme selle skeptilise arvamise juure, et see küll väga kena välja näeb, kuid majanduslikes mõttes mingisugust tagajärge ei anna, kui nüüd kõlblisel baasil võitlust peetakse terve rea teatud isikute vastu, keda oletatakse kuritarvituste sünnitajateks ja teostajateks. See võitlus ei ole mitte majanduse liigist. Vaid majandusteadusline järeldus käesolevast tõsiasiast, et kus riik ja majandus kokku puutuvad, seal, nagu kogemus näitab, on kuritarvitused paratamatused, — näikse just see olevat, et peab riiki ja majandust võimalikult vähe laskma üksteisega kokku puutuda, s. o. peab riigivõimu mõju majanduslike asjade peale vähendama.“

Kuda pilgati seda mõtet 1919 aastal!

Kuid kahjuks jääb artikli autor ka täna, nii mitmeaastase kurva kogemuse järele, poole tee peale seisma. Sest, nagu oleks ise oma julguse üle ehmunud, lisab ta ruttu juure:

„Sellest ei pea muidugi mitte nõnda aru saama, et riik kui majandusline seadusandja peaks resigneerima; kuid on soovitatav, et võimalust ei antaks otsustavalt majanduselu sündmuste peale mõjuda.“

Kas saab veel järgmised 6 aastat kestma, enne kui arusaamisele jõutakse, et riik

hävitab majanduse ja majandus avatleb riigi kuritarvitustele, kui mitte, — mis juba 1919. aastal kui elutarvidus on ära tuntud ja välja öeldud, — mõlematel aladel ei ole oma iseseisvat seadusandlust ja valitsemist, mis eluliselt koostöötavad.“ (Steiner, Peapunktid)? — Ja missuguseid peitumusi peab inimkond nende järgneva 6 aasta jooksul veel läbi elama?

IV.

Lõpuks väike ajalooline kõrvalkaldumine, näitusena, kui halvad olid kogemused juba vanal ajal, kus poliitiline võim püüdis majanduslisi vahekorraldada.

Gibbon kirjeldab „Rooma riigi lagunemise ja hukkamineku ajaloo“, kuida Julianus oma Persia sõjakäigul tahtis Antiochias leivavilja kalliduse vastu võidelda.

„Selle kasuliku kavatsuse (oma rahva toiduainete eest hoolitsemise) täideviimisel tuli keiser selle kardetava ja kahklust äratava abinõu peale, vilja hinda seaduslike määruste kaudu kindlaks määrata. Ta käskis, et vili, vaatamata selle puuduse peale, pidi saama niisuguse hinnaga müüdüd, millega seda ka kõige viljarikkamal aastal vaevalt oli võimalik osta; ning et oma seadust enese eeskuju läbi toetada, saatis ta sada kakskümmend kaks tuhat sheffelt (modii) turule, mis oli kokkutoodud tema käsu peale Hierapoli, Chalcia ja koguni Egiptuse viljaaitadest. Selle tagajärge võis kergesti ette näha ja varsti ka tunda. Keisri vili sai rikaste kaupmeeste poolt ülesostetud. Maa ja vilja omanikud viivitasid selle osa turule toomisega, mis muidu linnadesse saadeti, ja väiksed määrad, mis turule ilmusid, said altkäe kõrgema ja ülekohtuse hinna eest maha müüdüd. Julian rõõmustas enda poolt valitud abinõu üle, pidas rahva kaebtusi põhjuseta ja tänamata nurinaks ning tõendas antiochialastele, et ta küll mitte oma venna Galluse verejanu polnud pärinud, kuid siiski selle kangekaelsuse.“

Vahepeal õndsalt uinunud „Riigivilja amet“ Berliinis võiks aastatelt 1915 kuni 1924 nendest samadest kogemustest kõnelda; ja pealegi sõna sõnalt sedasama.

Julian sai selle kogemuse küll juba aastal 362.

Vekslite protestid ja meie rahaturg

V. Pm.:

(Järg)

Protsentuaalselt oleks protestitud vekslite kuuluvus järgmine.

Protestide kuuluvus võrdarvudes.

1923	Eesti Pank	Erapangad	Eraisikud	Kokku
Jaanuar . . .	14,2	42,7	43,1	100,0 ⁰ / ₀
Veebruar . . .	12,5	50,1	37,4	100,0 ⁰ / ₀
Märts . . .	13,9	45,5	40,6	100,0 ⁰ / ₀
Aprill . . .	14,0	42,9	43,1	100,0 ⁰ / ₀
Mai . . .	8,3	33,4	58,3	100,0 ⁰ / ₀
Juuni . . .	11,6	39,4	49,0	100,0 ⁰ / ₀
Juuli . . .	10,7	57,2	32,1	100,0 ⁰ / ₀
August . . .	6,7	26,1	67,2	100,0 ⁰ / ₀
Septemb. . .	11,9	51,5	36,6	100,0 ⁰ / ₀
Oktoober. . .	10,6	54,2	35,2	100,0 ⁰ / ₀
November . .	20,7	46,5	32,8	100,0 ⁰ / ₀
Detsembr. .	16,4	51,0	32,6	100,0 ⁰ / ₀
1924 a.				
Detsembr. .	13,1	31,9	55,0	100,0 ⁰ / ₀

Elmisi arvused tuleks ses mõttes vähe parandada, et Eesti panga, samuti kui erapankade alla on võetud mitte ainult pankade oma portfellis olevad vekslid, vaid ka nende poolt protestitud inkasso-vekslid, s. i. eraisikute või erapankade vekslid. Seega suureneks peajasjalikult eraisikute protestitud vekslid ja kahaneksid pankade portfelli-vekslid. Need vähesed parandused mõttes tehtud, saaksime õige ülevaate.

Eesti panga poolt protestitud vekslid ei ulata kuus üle 20⁰/₀ – 12 milj. marka, seegi kõrgem arv langeb novembrikuu peale. Tõeliselt on panga oma portfelli-veksleid palju vähem protestitud (andmed peapanga kohta; milj. mk.):

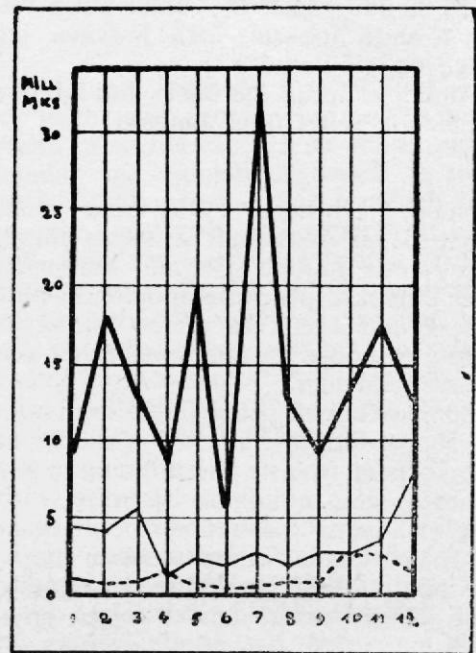
Eesti panga protestide liikumine.

	1922	1923	1924	1924 osak.
Jaanuar . . .	1,0	4,5	8,9	11,7
Veebruar . . .	0,7	4,1	17,8	19,4
Märts . . .	0,8	5,6	12,5	13,9
Aprill . . .	1,5	1,2	8,4	10,3
Mai . . .	0,7	2,3	20,1	21,9
Juuni . . .	0,3	1,9	5,7	6,9
Juuli . . .	0,5	2,6	32,5	34,6
August . . .	0,9	1,9	12,4	14,1
September . .	0,9	2,8	8,8	11,4
Oktoober. . .	2,7	2,7	13,3	16,4
November . . .	2,7	3,4	17,7	19,0
Detsember . .	1,6	7,8	12,6	14,8
Protestitud aasta jooksul . . .	14,3	40,8	170,7	194,4
Neist välja ostetud . . .	13,9	36,5	120,4	—
Protestitud vekslite saldo aasta lõpuks . . .	0,5	4,3	50,3	—

Nagu toodud andmetest muu seas selgub, on protestitud vekslite saldo aasta lõ-

puks väike, sest suurem osa neist on välja ostetud, ainult 1924. a. jättis erakorraliselt suure saldo – ühe kolmandiku protestitud summast. Eesti panga protestid selgitab toodud diagramm Nr. 2.

Diagr. nr. 2. Eesti Panga poolt protesti antud vekslid.

— 1924. a. — 1923. a. 1924. a.

Erapankadel kõikus protestide summa 11–45 milj. vahel ja oli 26–57⁰/₀ kogu protestitud summadest. Kõige suurem osa summaliselt langeb erapankade peale 1923. a. detsembris – 45,7 milj. (51⁰/₀ sel kuul), mis on ka absoluutselt suurem summa panga protestide hulgas. Kahe viimase aasta detsembrikuid võrreldes saame järgmise pildi:

	Eesti pank	Erapangad	Eraisikud	Kokku
1923. a.				
milj. mk.	14,7	45,7	29,2	89,6
⁰ / ₀	16,4	51,0	32,6	100,0 ⁰ / ₀
1924. a.				
milj. mk.	14,8	36,2	62,3	113,3
⁰ / ₀	13,1	31,9	55,0	100,0 ⁰ / ₀

Nii näeme, et protestide pearaskus on ülelänud erapankadelt eraisikute peale; viimastel oli 1923. a. 32,6⁰/₀, 1924. a. – 55⁰/₀, erapankadel aga 51⁰/₀ ja 31,9⁰/₀.

Eesti panga ja erapankade diskonteeritud ja protestitud vekslid kõrvuti seades 31. dets. 1923. a. leiame, et Eesti panga diskonteeritud vekslid kaks korda suuremad erapankade omadest kokku, kuid et ta poolt

protestitud vekslid kolm korda vähemad, mis tõendus portfelli soliidisusest:

	Diskont. vekslid	Protestitud vekslid
Eesti pank	1650.9 milj. mk.	15,0 milj. mk.
Erapangad	814.3 " "	45,7 " "

Eelpooltähendatud diskonteeritud ja protestitud vekslite kõrvuti seadmine annab järgmise pildi:

	1923. a.		1924. a.		
	Diskont.	Protes. Vahek.	Diskont.	Protes. Vahek.	
Jaanuar . . .	—	35,2	2.354,8	94,1	4,0 ⁰ / ₀
Veebruar . . .	1.690,4	45,1	2.360,2	88,2	3,7 "
Märts . . .	1.901,3	36,9	2.391,8	92,4	3,8 "
Aprill . . .	2.014,2	27,6	2.453,5	89,4	3,6 "
Mai . . .	2.126,6	32,8	2.573,6	86,7	3,3 "
Juuni . . .	2.234,8	37,1	2.578,5	71,5	2,7 "
Juuli . . .	2.279,9	36,2	2.504,1	91,9	3,6 "
August . . .	2.361,1	57,9	2.365,2	100,5	4,2 "
September . . .	2.427,1	40,2	2.250,6	122,4	5,4 "
Oktoober . . .	2.437,2	48,3	2.195,3	103,8	4,9 "
November . . .	2.456,0	57,6	2.160,4	148,1	6,9 "
Detsember . . .	2.392,7	89,6	—	113,3	—

Diskonteeritud vekslite all on võetud Eesti panga ja 24 erapanga portfelliid. Tabelis näeme ühes protestitud vekslite kasvuga tõusvat ka vahekorra protsenti kahekordseks: 1923. a. detsembris 3,6⁰/₀, 1924. a. nov. — 6,9⁰/₀.

Viimane protsent — 6,9 — on ka meil seni kõige kõrgem olnud. Vanemate riikidega võrreldes tuleb seda siiski õige kõrgeks pidada. Soomes näit. oli 1924. a. detsembris Soome panga ja erapankade poolt

Diskonteeritud vekslid Protestitud vekslid
7321,5 milj. mk. 5,9 milj. mk.

nii et vahekorra protsent ainult 0,0008⁰/₀ on. Kuid Poolas ulatasid tänava veebruari keskpaigas protestitud vekslid 25⁰/₀ diskonteerituist, seega 4 korda enam kui meil.

Võrreldes kahte viimast aastat saame kokkuvõttes järgmise ülevaate:

	1923.	1924.
Diskont. vekslid	24.321 milj. mk.	
Protest. "	12,456 tk. 544,5 "	25,651 tk. 1202,3 milj. mk.
Kuu keskmine	1.038 "	2138 "
Protest. veksl. kesk. väärtus	43,600 mk.	46,800 mk.
I poola. protest. v.	3907 tk. 214,7 milj. mk.	10,840 tk. 522,3 milj. mk.
Kesk. veksl. v.	55,000 mk.	50,000 mk.
II poola. protest. v.	8549 tk. 329,8 milj. mk.	14,811 tk. 680,0 milj. mk.
Kesk. veksl. v.	38,200 mk.	46,000 mk.
Kogu protest. v. % a. I. tsirkulat.	15,8 ⁰ / ₀	33,8 ⁰ / ₀

Tahte impulsid ja sihtide saavutamise tööstuses.

Ins. J. Podsolov.

(Järg).

V.

Kuid ühes sellega vähenes revolutsiooni päevist alates üldine produktiivsus suuremas osas mannermaa riikidest. Praegu ei ole veel olemas andmeid ettevõtete produktiivsuse langemise täie ulatuse kohta, sellepärast esitame ainult mõned üksikud näitused.

Saksamaa ametliku statistika järele olid 1924. aasta maikuu 2180 ettevõtetest neis tegutseva 1,16 miljoni inimesega tööga hästi varustatud 32⁰/₀, rahuldavalt — 38⁰/₀, nõrgalt — 30⁰/₀. Tunneme ju hästi oma tööstuse kriisi, mis praegu selles avaldub, et kõik ettevõtted tööpuuduse all kannatavad.

Ühes ettevõtete produktiivsuse langemisega halvenesid kohutavalt tööliste palgaolud, s.t. vähenes nõndanimetatud reaalne tööpalk. Nii on, näituseks, Saksamaal kindlaks tehtud, et kõigis tähtsamais tööstus-

harudes (mäetööstus, ehitust., puutööst., metallitööst., tekstiiltööst., keemiatööst., trükitööst. ja riikl. ettevõtted) riigiasutuste poolt väljakuulutatud hindade indeksi alusel arvestatud reaalne tööpalk 1923. aastal moodustas kvalifitseeritud töölistel 48,7% ja teistel töölistel 63,6% ennesõjaaegsest palgast.

Aasta lõpul olid vastavad arvud 70 ja 85%, missuguse tõusu põhjuseks oli Saksamaa rahaüksuse stabiilsuse saavutamine ja üleminek palga arvestamisel kuldsuvaluuta alusele.

Samal 1923. aastal kasvab tööta tööliste arv, kes valitsuselt toetust said 150 tuhande pealt jaanuaris aegajalt rohkem kui 1,5 miljoni peale detsembris. Iga 100 ametiühisuste liikme kohta tuli jaanuaris 4,2 tööta töolist; detsembris oli see arv peaaegu kasvanud 28,2 peale. Sealjuures töötasid lühendatud tööpäevaga iga 100 organiseeritud töölise kohta jaanuaris 12,6 ning detsembris mõnesuguste kõikumistega kuni 42. Iga 100 vabanenud koha peale oli jaanuaris 218 soovijat, siis kõikumistega, mis mitte alla 180 (juulis) ei läinud, kerkis see arv 941 peale detsembris.

Nii siis, mis Saksamaasse puutub, siis räägivad antud arvud (vaata Jahrbücher für Nationalökonom. & Statistik, Bd. 122, H. 2), et töölisühingud hüigla kaotusi pidid kandma ennekuulmata tööpuuduse ja rahaväärtuse katastroofilise langemise tõttu, mis reaalse tööpalka vähenemise esile tõi. Kõige selle tagajärjeks oli ametiühisuste liigete arvu kahanemine, mõne nimetatud ühisuste orgaani tegevuse koondamine, ametnikkude arvu vähendamine, kes ühisuste teenistuses olid ja, mis kõige tähtsam, selle resultaadiks oli ametiühisuste positsiooni nõrgenemine ettevõtjate ja nende organisatsioonide suhtes.

Täiesti erilistes tingimistes asub selles suhtes, nagu teada, Vene tööstus peale revolutsiooni. Praegu on juba küllalt materiaali selleks, et näidata kui võrd seal tööstuse produktiivsus langenud ja tööliklassi tingimised halvenenud on tööd korraldavate orgaanide ja asutuste suhtes. Meie ei hakka tooma neid hüigla arvusi, mis näitavad Vene tööstuse produktiivsuse langemist, sest Venemaal sündis viimastel aastatel suurel määral terve tööstusaparaadi lõhkumine ning majanduselu ei ole rahulikult areneda saanud, seda enam et poliitilise elu vormid pole veel püsivust saavutanud.

Katsume nüüd üksikasjalisemalt peatada tööpalkade liikumise juures enne ja pärast revolutsiooni.

Tööliste palkade vaatlemine peaks sündima arvestades järgneva nelja punktiga: 1) tööpuuduse määr iga üksiku töölise kohta, mis väljenduks „seisupäevade“ arvu kaudu aastas olemasolevate tööpäevade hulgast; 2) töötundide arvu muutmine päevas ehk nädalas; 3) tähtsamate elutarvete hindade liikumine, nagu riided, elukorter jne.; 4) rahaline töötasu.

Ainult siis, kui palga suuruse määramisel arvesse on võetud eelpool nimetatud momendid, võib avaldada selle või teise tööliigi sotsiaalne kaal ning ainult siis on võimalik reaalse tööpalka muutusi jälgida. Allpool toome reaalse tööpalka liikumise Ameerikas Ühisriikide „Bureau of Labour“ uurimiste järele. Arvesse on võetud 67 tööharu, 519 elukutsega, 3475 ettevõtte andmetel.

Ameerika töölise tööpalka ostjõu indeksid, mõõdetud tarbeainete väike-müügi hindadega, arvestades keskmise suurusega 1890–1899. a. = 100.

Aastad	Nädala rahapalka indeksid	Toiduainete väikemüügi hindade indeksid.	Reaalse tööpalka indeksid
1890	101,0	102,4	98,6
1891	100,8	103,8	97,1
1892	101,3	101,9	99,4
1893	101,2	104,4	96,9
1894	97,7	99,7	98,0
1895	98,4	97,8	100,6
1896	99,5	95,5	104,2
1897	99,2	96,3	103,0
1898	99,9	98,7	101,2
1899	101,2	99,5	101,7
1900	104,1	101,1	103,0
1901	105,9	105,2	100,7
1902	109,2	110,9	98,5
1903	112,3	110,3	101,8
1904	112,1	111,7	100,4
1905	113,9	112,4	101,4
1906	118,4	115,7	102,4
1907	122,4	120,6	101,5

See tabel selgitab väga näitlikult, kudas toiduainete hinnad (Ameerika tööbüroo andmete järele moodustab 11156 töölisperekonna väljaminek toidu peale 43% kulude üldsummast) reaalse tööpalka väärtuse peale mõjuvad, kusjuures, nagu meiega tabelis, ei sisalda korteri üüri jne.

Kõne all oleva ja meid praegu väga huvitava indeksi kõikumiste põhjuseks pole mitte niivõrd palga kõikumised, kui tarbe-

ainete hindade liikumised, mille peale tööline oma sissetuleku peab kulutama.

Konstateerides reaalse tööpalka langemist, mõistame tööliste intensiivset võitlust palga kõrgendamise eest terve rea aastate jooksul kuni ilmasõja alguseni. Kõrgendatud palga nõudmise võitlus ei lõppenud, üldiselt kõneldes, võiduga. Peale 1908. a. ei avaldanud Ameerika tööbüroo selletaolisi kokkuvõtteid, kui eelmises tabelis, kuid üksikute majandusteadlaste uurimised näitavad langemist. Tööbüroo bulletinist nr. 143, 1914. a. leiame, et kuna produktide hindade indeks 1912. a. (154,2) tõusis 1913. aastaks (163,4) 6% võrra, keskmine palkade tõus 65 trade-unioni andmete järel ainult 2,5% moodustas.

Lõpuks halvenes Ameerika tööliste teenistus veel sõja ajal, nagu alljärgnev tabel näitab (v. Reports of the Bureau of Statistics (Departement of Labour) – „Statistic. Abstr. of the U.S.A.“ nr. 42, 1919), mis kokku seatud 9 tööstusharu järel ning sisaldab 73 elukutset. Keskmine tasapind 1913. aastal = 100.

Aastad	Nädala palga indeksid	Toiduainete väikemüügi hindade indeksid	Reaalse tööpalka indeksid
1913	100	100	100
1914	101,6	98	104
1915	102,3	100	102
1916	106,7	109	98
1917	111,7	151	74
1918	127,3	158	81
1919	148,9	185	80

Ühe asjaolu peale peaks veel tähelepanu juhtima, mis küll juba arvude materjaalis märgitud, kui jutt oli reaalsest tööpalgast Saksamaal ja mida ka Ameerika majandusteadlased alla kriipsutavad, kellel järelduste tegemiseks rikkalik materjaal arvused käsitamiseks on. See on kvalifitseeritud ja mittekvalifitseeritud tööliste palkade absoluutse suuruse lähenemine üksteisele. Peale ülemlaetud andmete Saksa statistikast peab veel tähelepanu, et 1923. aastal, kus reaalne tööpalk inflatsiooni tõltu iseäranis suuri kõikumisi üle elas, pandi järgmist tähele: jaanuaris moodustas, nagu juba varem täheleandud, reaalne tööpalk kvalifitseeritud töölistel 48,7% ennesõjaaegsest ja mittekvalifitseeritud 63,6%, märtsis oli asi veel hullem – kvalifitseeritud 78,7% ja teistel 102% jne.

Ühenduses tööstuse produktiivsuse suure langemisega tuleks silmas pidada kvalifitseeritud tööliste palgaolude erilist halvenemist. (järgneb).

Bibliograafia.

Toimetusele saadetud kirjandus.

- „Eesti Mets“ nr. 3. – 1925. a.
- „Eesti Politseileht“ nr. 12 – 1925. a.
- „Maaomavalitsus“ nr. 6. – 1925. a.
- „Eesti Raudtee“ nr. 2. – 1925. a.
- „Põllumees“ nr. 5. – 1925. a.
- „Uus talu“ nr. 3. – 1925. a.
- „Sõdur“ nr. nr. 11, 12. – 1925. a.
- „Käsvatus“ nr. 3. – 1925.
- „Laevandus“ nr. 3. – 1925. a.

Kroonika.

Eesti.

Uus 10.000-ffinuline maa-ala õlikivi kasutamiseks. Vabariigi valitsus kinnitas lepingu kava Rootsi rühmale „Aktiebolaget Emissions-Institutet“ õlikivi kontsessiooni andmiseks Vaivara raudteejaamast lõuna pool – 10 000 hektarilisel maa-alal ja volitas kaub. tööstusministrit seda alla kirjutama.

Rootsi rahameeste rühmaga sõlmitud eelleping läheb lahku senisest lepingust, mis sõlmitud õlikivi kontsessioonäridega. Kõnesoleva lepingu kavas on saavutatud suurem kontsessiooni tingimiste täpsus.

Kõnesolev valitsuse poolt heakskiidetud lepingu kava on peajoonetes järgmine:

Kontsessioonäär esitab tööstuse plaani aasta pärsi, lepingu allakirjutamise päevast arvates. Maapinna omanikudele maksab kontsessioonäär tasu; kui tasu asjus oma-

nikkudega kokku ei lepitata, esitab valitsus seaduse eelnou tarvilikkude maa-alade sunnivõõrandamiseks Maapinna omanikkudele kuuluva tasu kindlustamiseks maksab kontsessioonäär kautsjoni – 5000 marka iga hekt. pealt. Kontsessioonäär peab asuma õlikivi väljavõtmisele hiljemalt aasta jooksul peale plaani kindistamist.

Neljandast aastast peale kohustab kontsessioonäär vähemalt 300.000 tonni õlikivi iga aasta välja kaevama ja seitsmendama aastaga alates vähemalt 500 tuhat tonni aastas.

Kontsessioonäär annab riigile 10 prots. väljakaevatud toorest õlikivist, või 5 prots. väljaevatud toorest õlist. Kontsessioon kestab 50 aastat. Kui edaspidi mäekontsessioonid pikema aja peale sõlmitakse, siis saab selle osaliseks ka teoksilolev kontsessioon, sa-

muti ka teiste soodustuste osaliseks, mis edaspidi konfessionääridele peaks antama

„V. Maa“ 22. III. 25.

Raudtee viiakse põlevkivi kütte peale üle.

Enne kui raudtee uue sõiduplaani kava teedeminister lõpulikult kinnitab, tahetakse raudteel katseid teha vedurite kütmisega, sest lähemal ajal viiakse raudteed põlevkivi kütte peale üle ja proovisõitdest oleneb ka rongide liikumise kiirus, missugune sõiduplaanis kindlaks määratakse. Et põlevkivi vedurite kütmisele otstarbekohaselt asuda, ehitatakse vedurite küttekolded vastavalt ümber Käesoleval aastal loodetakse põlevkivi raudteel ära tarvitada üle 5 miljoni puuda. Puukütet tarvitatakse ainult kiirrongidel.

(Pvl. 25 märts. 1925)

Telliskivitöösturid ühinguksse koondunud.

Hiljuti kaubandus-tööstusministeeriumis peetud Eesti telliskivitöösturite üldkoosoleku järeldusel on nüüd telliskivitöösturid oma ühingu asutanud, mis mõeldud vabrikantide ühingu sektsioonina. Ühingu eesmärgiks on peajasjalikul telliskivi standardiseerimine ja välisuru soetamine. (Postim. 25. märts 1925.)

45 miljoni marka põllumajandusele. Põllutööstusministeeriumi eelarve komisjonis võeti vastu valitsuse ettepanek suurendada piimamajanduse riikliku laenufondi 25 milj. marga võrra. Sellega on käesoleva aasta eelarves piimamajanduse laenuks võetud 60 milj. marka, kuna läinud aastal oli 30 miljoni. Sama komisjon võttis vastu valitsuse teise ettepaneku suurendada maaparanduse laenufondi 20 milj. marga võrra, kuid sellest summast määrati 5 milj. marka põllutööstusministeeriumi erakorraliste kulude lisaks riikliku maaparanduse alal, jättes laenufondi 15 milj. marka. Komisjon leidis et riiklik maaparandus peab arenema käsikäes era maaparandusega. Ühtekokku on käesoleva aasta eelarves riiklikeks maaparanduseks 45 milj. marka. (Postim. 26. märts. 1925.)

Kulla paigutamise väljamaale. Eesti Panga direktor E. Aule oma reisis:

„Minu peaülesanne oli informeerida, missugustel tingimustel võimalik on inglise pankades korraldada emissiooni katet, mida meil luua kavatsetakse, eriti missugustel tingimustel kulladepood võimalik on paigutada.

Olnud läbirääkimistest sain mulje, et meile inglaste poolt lahkesti vastu tulla püütakse. Lõpulikult saab aga korraldamisele asuda siis, kui kitsendused, mis Inglismaal kulla liikumise kohta praegu maksavad, kaotatakse; arvatavasti sünnib see varsti.“

(„V. Maa“ 27/III-25)

Põlevkivist asfalt. 26. skp. käis kaub.-tööstusministeeriumi poolt moodustatud erikomisjon Maieri keemiavabrikus põlevkivist valmistatud asfaldi väljalaskmist vaatamas, mis tehtud analüüside järele paremaks asfaldiks peetakse. 200 puudast põlevkivist saadakse umbes 100 puuda asfalti. Asfaldi suuremahuliseks valmistamiseks ja müümiseks on head lootused, sest maailmas tarvitatakse aastas kuni 200.000 tonni asfalti. Hinnaks on Lääne Euroopas praegu 7 naelsterl. tonn. Maieri vabrik suudaks odava valmistamisviisi juures Lääne Euroopa turul asfalti müüa 6 naelsterlingit tonn ning saadaks aastas välja 10.000 tonni. („V. Maa“ 27. märts 1925)

Suuremad tellimised kalevfabrikkutele. Kuuldavasti olla Narva, Hiiumäe ja Sindi vabrikud ühelt ministeeriumilt 49 milj. marga suuruse tellimise saanud. Tellimise tähtsime kindlustab vabrikutele pikemaks ajaks tööd. (Kaja 28. märts. 1925.)

1924. aastal on õlikivi välja kaevatud:

	Meetri-tonni
Riiklises Kohtla kaevanduses	197.760
„Kukuruse „	33.445
Vanamõisa (Esthonian Oil Development Syndicate Ltd.) kaevanduses	713
Eesti Kiviõli Aktsiaühisuse kaevanduses	1.713

Riiklised kaevandused on müünud ja ära tarvitatud:

Müünud raudteevalitsusele	45.657
Tsemendivabrikutele	42.286
Mitmesugustele tehastele (kütteks, gaasi-ajamiseks, katseteks)	46.534
Kohtla prooviõlivabrikus ära tarvitatud	3.344
Kaevanduste oma tarvitus	7.806

145.627

Erakaevandustest on prooviõlivabrikutesse läinud:

Vanamõisa kaevandusest	253
E. Kiviõli o/ü. kaevandusest	1.613

Põllutööstusmasinate ja riistade valmistamine

Eestis. Põllutööstusmasinaid ja -riistu tarvitab Eesti rohkem kui ta neid ise valmistab. 1924. a. on mitmesuguseid põllutööstusmasinaid ja -riistu ja nende osasid ümargustes arvudes umbes 160 miljoni Eesti marga väärtuses sisse veetud.

Kui palju Eestis põllutööstusmasinaid ja -riistu, kui ka nende osasid valmistatakse, selle kohta täpseid andmeid ei ole. Ligikaudsete andmete järele on läinud aastal valmistatud: atru 4000, tuulamismasinaid 500, sorteerimismasinaid 100, mitmesuguseid äkkeid 150 ja muid masinaid iga liiki vähemal hulgal.

Või väljavedu veebruarikuus 1925. a. Veebruarikuu jooksul on piimasaaduste väljaveo kontrolljaama poolt väljaveoks kõlblikuks tunnistatud 14 578 pd. 03 nl. võid, mis kõik Saksamaale saatmiseks määratud.

Seega on veebruaris veidi vähem võid kontrolli alt läbi käinud kui jaanuaris (19.850 pd.), kuid tuntuvalt rohkem kui 1924. a. veebruaris (5.934 pd.).

Eesti väliskaubandus jaanuaris ja veebruaris 1925. a.

Jaanuarikuu sissevedu väljaveost Emk. 12,5 milj. võrra suurem. Veebruarikuu bilans näitab väljaveo ülekaalu Emk. 76,5 milj.

	Sissevedu		Väljavedu.	
	jaan. veebr.	(milj. Emk.)	jaan. veebr.	(milj. Emk.)
Tera- ja jahv. vili, kartul, loomatoit	194,8	132,1	6,9	10,4
Toiduained - karjasaadused	2,7	8,2	120,8	99,5
Kala ja kalakaup	15,0	18,9	1,3	1,4
Muud toidu- ja maitseained, piiritus ja joogid.	77,6	70,0	4,1	3,5
Elus loomad ja linnud.	0,9	—	1,0	1,2
Nahk, nahakaup ja muud loomasaadused	15,1	22,9	24,3	16,9
Seemned ja elustaimed	10,5	5,2	6,2	3,1
Puu- ja puutööstuse saadused	4,6	2,9	147,0	65,2
Paber, paberikaup ja trükitööd	28,6	8,8	47,0	103,1
Puuvill, lina ja muud kiuained	185,7	104,9	252,3	192,6

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

Veebruarikuu jooksul on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupu.

137 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, 1 platvorm autoga, 2 vagunit soolatud kala, 1 vagun majakraami, 1 vagun tühje kotte ja 4 vagunit viljakaitse uksi (raudtee laadimise materjal).

Kokku 146 vagunit eksportkaupu ja 101 saadetust bagaash-kaupu, kaal 4587,9 klgr.

2. Transiitkaupu.

16 vagunit garpiust (kolofonium), 13 vagunit võiku, 1 vagun segakaupa, 1 platform autoga ja 2 vagunit parafiini.

Kokku 33 vagunit transiitkaupu.

Sama kuu jooksul on nõukogude Venemaalt Eestisse tulnud Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

10 vagunit elus sigu (a/s. „Külmetusele“), 5 jäävagunit tapetud kodulinde, 3 vag. nisukliisid, 50 vag. loomakooke, 72 vag. ube, 151 vagunit linu, 1 tsistern petroleumi, 1 vagun takku, 75 vag. herneid, 9 vag. linaseemet, 2 vagunit maisi, 9 vag. kanepit, 10 tsisterni naftat, 1 vagun tafrafangu ja 5 vagunit vanu nõõrist pastlaid

Kokku nõukogude Venemaalt Eestisse tulnud 404 vagunit kaupu, 50 saadetust bagaash-kaupu, kaal 1703 klgr. ja 39 kohta suure kiiruse kaubasaadetusi, kaal 2502,0 klgr.

8-14 märtsini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupu.

31 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 414,1 tonni ja 1 platvorm vaguni rattapaaridega, kaal 8,8 tonni.

Kokku 34 vagunit eksportkaupu ja 34 saadetust bagaash-kaupu, kaal 1051,1 klgr.

2. Transiitkaupu.

3 vagunit võitündri osasid, kaal 33,0 tonni; 3 vagunit parafiini, kaal 49,0 tonni; 5 vag. bukspuust tündrilaudu, kaal 69,4 tonni; 1 vagun timufi heinaseemet, kaal 16,5 tonni ja 7 vagunit Daaniimaalt imporeeritud bukspuust tühje võitündrisi, kaal 77,1 tonni.

Kokku 19 vagunit transiitkaupu. Ühes eksportkaupadega kokku nõukogude Venemaale saadetud 53 vagunit mitmesuguseid kaupu.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

21 vagunit herneid, kaal 340,2 tonni; 12 vag. nisukliisid, kaal 163,3 tonni; 15 vag. loomatoidu kooke, kaal 340,2 tonni; 1 vag. kukuruusi, kaal 16,3 tonni; 1 vag. tafraid, kaal 16,3 tonni; 3 vag. takku, kaal 14,4 tonni; 2 vagunit elus sigadega (a/s. „Külmetus'ele“), 1 vagun linnusulgi, kaal 8,7 tonni; 4 vagunit kliisi, kaal 53,1 tonni; 1 vagun tapetud kodulinde, kaal 7,7 tonni ja 13 vagunit linu, kaal 129,0 tonni.

Kokku nõukogude Venemaalt Eestisse tulnud 74 vagunit mitmesugust kaupu, 6 saadetust bagaash-kaupa, kaal 141,5 klgr. ja 22 kohta suure kiiruse kaubasaadetusi, kaal 77,8 klgr.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

Veebruarikuu jooksul on raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

21 vagunit fsementi, 20 vag. segakaupa, 8 vag. Tartu „Pain Normal“ leivavabriku küpsetatud teraleiba, 6 vag. kalise, 4 vag. majakraami, 1 vag. puuvillalõimi, 1 vagun hobustega, 3 vag. kaeru ja 1 vagun vatijätiseid.

Kokku Lätimaale saadetud 65 vagunit kaupu.

Sama kuu jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Eestisse tulnud:

6 vagunit suhkrut, 3 tsisterni petroleumi, 10 vagunit heeringaid, 1 vagun ube, 28 vag. segakaupa, 1 vag. loomapeediseemet, 7 vag. rauda, 1 vag. rukist, 1 vag. kanepit, 3 vag. nahka, 7 tsisterni naftat 1 vag. lätse, 2 vag. vedrukkeid, 1 vagun raud-, plekk- ja emaleeritud nõudega, 7 platvormi lokomobiilidega, 1 vag. linu, 1 vag. klaaspudelisi, 3 vag. herneid, 1 vag. lambavillu ja 1 vagun kriiifi.

Kokku Lätimaalt Eestisse imporeeritud 86 vag. kaupu.

8.-14. märtsini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

9 vagunit Aseri fsementi, kaal 143,5 tonni; 1 vagun räbalaid, kaal 7,9 tonni; 1 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 1055 klgr.; 3 saadetust Tartu „Pain Normal“ leivavabriku küpsetatud teraleiba, kaal 2996 klgr.; 1 saadetust kinofilme, kaal 252 klgr.; 1 vagun puuvillaseid kalise, kaal 7,8 tonni; 1 saadetust majakraami, kaal 1233 klgr. ja 2 vagunit segakaupa, kaal 3,8 tonni.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

1 vagun suhkrut, kaal 10,0 tonni; 4 vagunit heeringaid, kaal 52,2 tonni; 1 saadetust nahakaupa, kaal 31 klgr.; 1 saadetust raudkruvisid, kaal 1296 klgr.; 1 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 279 klgr.; 6 vagunit linu, kaal 30,7 tonni; 1 vagun kivisüüti' kaal 17,0 tonni; 1 saadetust lambavillu, kaal 761 klgr. 1 saadetust põllutööriistu, kaal 395 klgr.; 5 vaguni segakaupa, kaal 10,6 tonni; 1 vagun herneid, kaal 16,3 tonni; 1 saadetust tallanahka, kaal 395 klgr; ja 2 vagunit rauda, kaal 30,7 tonni.

Ametlikud teated kaubandustööstus- ministriumilt.

Soome.

Soome laenab. 10. märtsil andis Eduskunta Soome valitsusele volitused 800 milj. Smargalise obl. laenu võtmiseks. Laenu võetakse Imatra elektrijõujaama ehituskulude katteks, asunikkuudele krediidi andmiseks, ärikrediidiks väikepõllumeestele ja põllumajanduse krediitolude parandamiseks üldse. Käesoleval aastal on valitsusel sellest laenust õigus tarvitada 300 milj Smk. Nagu teada, on Soome riigi võlg praegu 4400 milj. Smk ja laenude 0/00 aastast teevad umbes 250 milj. Smk.

Soome väliskaubandus veebruarikuus näitab sisseveo ülekaalu 60 milj. Smk. Jaanuarikuus oli sisseveo ülekaal 82 milj. Smk.

Leedu.

Leedu panga bilans 28. veebr. 1925. (\$ 1.- = Lit 10.-)

Aktiiva:	
1. Kuld	Lit 31.061.790,42
2. Hõbe	77.129,99
3. Riigikassa raha	1.004.832,74
4. Dollarid, naelsf. ja muu kind. valuuta	63.108.785,33
5. Diskont, laenud	37.486.485,04
6. Muud aktiv	29.051.417,64

Lit 161.790.441,16

Passiva:	
1. Kapital	Lit 12.000.000. —
2. Tagav. kap	100.000. —
3. Paberraha liikvel	93.125.925,22
4. Depos.	33.681.708,16
5. Muud pass.	22.882.907,78

Lit 161.790.441,16

Väliskaubandus 1924. a.

1924. a. deis. kuu väljavedu oli Lit 23.704.700,— eest, sissevedu " 19.180.400,— "

deis. kuu väliskaub. aktiivsus Lit 4.524.300,—

1924. a. 12 kuu väljavedu oli Lit 266.583.600,— eest, sissevedu " 206.533.800,— "

1924. a. väliskauband. aktiivsus Lit 60.049.800,—

Piiritus. 1924. a. jooksul on Leedus valmistatud piiritust:

40 kraadilist . . . 5.559.426 litert,
95 " 190.253 "

1924. a. jooksul on müüdnud:

40 kraadilist 5.390.811 litert
95 " 170.805 "

tehnil. ja arstimise otst. 370.633 kraadi

Piirituse müügist saadi 35.569.609.— lihti.

Poola.

Tekstiilkaubanduse seisukord on üldise rahu- puuduse ja sellega ühenduses oleva vähese tarvitamise pärast raske. Senini on laenu/pendamiste ja igasuguste võimalikkude vastutulemist läbi kriisi mõju vähendatud. Viimastel kuudel on märgata, et pingutused üle jõu hakkavad käima ja paljude nõrgemate ettevõtete likvideerimisi ette tuleb. Nõudmine on väike, isegi kõige madalamate hindade juures, ja seisukorra paranemist ei olla nii pea ette näha. Laenu- de pikendamise peale olla vähe lootusi. Samuti uute laenude muresemises, mis praeguse kõrge prof- sendi juures seisukorda palju ei kergendaks. Arva- takse, et suve algul, kus seisukord mitmesugustel põh- justel (laenude õiendamised j. n. e.) kõige raskem, mõõdapääsemata õhupuhastamine käsile tulla.

Teated ettevõtete tegevusest.

A/s „Kütteveo“ juhatus teatab, et aktsiate eest juuremaksu tähtaeg lõpeb 30. aprillil s. a.

Ärikalender.

1. aprillil.

O/ü. „Eal“ korriline peakoosolek kell 8 õhtul, S. Tartu mnt. nr. 80.

3. aprillil.

Tartumaa Panga osanikkude korriline pea- koosolek kell 12 e. l. panga ruumes. Eestimaa tööstuse ja kaubanduse panga aktsionäride kor- raline peakoosolek kell 6 p. l., S. Karja t. nr. 7. Eesti kaatööstuse aktsionäride „Lukullus“ e“ aktsio- näride peakoosolek kell 6 p. l., Eestimaa vabri- kantide ühisuse ruumes, Tallinnas, V. Viru t. 12. Eesti koloniaal ühispanga korraline peakoosolek kell 7 p. l. Tallinnas, panga ruumes, Jaani t. nr. 11. A/s. „Hüppler ja Ko.“ kreditoride üldkoosolek Tal- linnas, äriruumes, S. Tartu maantee nr. 45.

4. aprillil.

Põhja paberi- ja puupapivabrikute aktsio- näride korriline peakoosolek kell 2 p. l. Tallinnas, juhatuse ruumes, S. Tartu mnt. 86. A/s. „Narva Import“ aktsionäride korriline peakoosolek kell

3 p. l. Narvas, Peetri turg nr. 2, seltsi kontoriruu- mes. A/s. „Küttejõud“ aktsionäride korriline peakoosolek, kell ½ 2 p. l. Tallinnas, juhatuse ruu- mes, S. Tartu mnt. 86. **Kommerts Panga** erakor- raline peakoosolek kell 2 p. l. panga ruumes.

5. aprillil.

A/s. „Tartu põrmivabriku“ korriline aasta- peakoosolek kell 11 päeval, Tartus, vabriku ruumes, Pikk t. 58. A/s. „Eesti Meripanga“ aktsionäride korriline peakoosolek, kell 6 õhtul likvideerimis- komisjoni esimehe vann. adv. abi S. Paul'i büroos, Tallinnas, Vana Posti tän. 3-3. A/s. **Jõhvi Panga** osanikkude peakoosolek kell 12 päeval, Jõhvis, likvi- deerimiskomisjoni asukohas.

6. aprillil.

A/s. „Balti Spordiritade vabrik“ u“ aktsio- näride korriline peakoosolek kell 6 p. l. vabriku ruumes, Tartus, Aurulaeva tän. 1. O/ü. „Embag“ korriline peakoosolek kell 6 p. l. Tallinnas, Jaani t. nr. 9.

7. aprillil.

A/s. paberivabrik „Koll“ aktsionäride harilik peakoosolek kell 7 p. l. seltsi valitsuse ruumes, Tal- linnas, Viru tän. nr. 9. Tallinna **Krediit-Panga** aktsionäride peakoosolek kell 6 p. l. panga ruumes, S. Karja tän. nr. 23. A/s. **Eesti Laenu panga** aktsionäride korriline peakoosolek kell 6 p. l. Tal- linnas, panga ruumes, S. Karja tän. 18.

Tähtsamad vähempakkumised.

Mereasjanduse peavalitsus (Tallinnas, Vana Sadama t. 21) — 1. aprillil s. a. kell 10 homm. — **petroleumi, nafta, linaseid kalitse, klingeriti, tsingitud katu- seplekki, vihmariideid ja nahksaapaid.**

MALTA

**¼ nael —
150, 180, 200 mk.**

**Üks kõige nõue-
tavamatest
A-S. „Laferme“ i
tubakatest.**

Uued seadused ja määrused.

Juhatuskiri kaitseliidu heaks võetava maksu väljaarvamise ning sissenõudmise aja ja korra kohta on avaldatud „R. T.“ nr. 43/44-1925. a.

Tariffinõukogu otsus 10. märts. 1925. a. veotariif nr. 12 ja eriveotariifi nr. 9 muutmise ja täiendamise, alandatud veotariif nr. 10 täiendamise ja maksustähtaja pikendamise ja raudteede ja veeteede otseühenduse veotariif nr. 3 maksuvähtaja pikendamise kohta on avaldatud „R. T.“ nr. 47/48-1925. a.

Isiklikud teated.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Vidrik Gustavi p. Org ja Nadeschda Dimitri f. Org, sünd. Mitrohina; Benjamin Männik ja Aleksandra Männik, sünd. Subanova. (R. T. nr. 47/48-1925). Arnold Birk ja Maria Birk, sünd. Pohla; Karl Dubas ja Vally Dubas; Egbert Stackelberg ja Mary-Ernestine Liphart; Ferdinand Polango ja Anette Polango, sünd. Mugame. (R.T.nr. 49/50-1925).

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutele nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiaroopalisel raudteedel kaupu laaditud järgmisel määral (vagonid):

	12-18. veebr.	19-25. veebr.	26. veebr. 4. märts.	5-11. märts.	12-18. märts.	19-25. märts.
Teravilja ja jahu . . .	87	58	106	93	105	113
Kartulid . . .	27	19	34	27	11	39
Elus loomi . . .	63	54	47	63	51	46
Linu ja takku . . .	31	21	19	23	22	21
Põletispuid . . .	258	190	428	666	586	670
Muud metsa- materjali . . .	166	209	325	503	610	656
Põlevkivi . . .	152	122	47	149	186	183
Turvast. . . .	31	27	49	33	17	18
Tsementi . . .	4	11	58	34	53	34
Lupja	7	1	1	10	10	7
Muud erakaupa . . .	925	784	968	933	887	1088
Kokku	1756	1496	2082	2534	2538	2885
Raudtee veod	202	143	174	177	157	215
Kokku laadit.	1865	1835	2071	2711	2695	3100

Tallinna laiaroopalise raudtee kaubajaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on samade aegade jooksul sisemaal sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisaadetused):

	5-11. veebr.	12-18. veebr.	19-25. veebr.	26. veebr. 4. märts.	5-11. märts.	12-18. märts.
Teravilja ja jahu	4	3	6	3	2	6
Kartulid	23	28	20	35	13	2
Põletispuid	374	410	150	219	189	226
Metsamaterj.	66	111	130	210	178	336
Linu ja takku	37	24	20	12	14	11
Põlevkivi	81	84	75	55	41	51
Turvast.	45	57	34	43	26	20
Muud erakaupa	247	229	146	243	176	186
Kokku	496	711	858	820	639	838

Turu ülevaated.

Linaturg.

Linaturgudel väljamaal valitseb praegu suur vaikus. Linavabrikud hindavad liig kõrgeks küsitavaid hindu, et rahuldavalt töötada. Tehakse ostusid ainult päevast päeva üleelamiseks.

Baltimaade linade hindades tuli ilmsiks suurem kindlus, mis vastupidine Vene Sovjeti omadele, kuid

tehted tähtsusetu mõlemates. Schwanneburg'i hinnatakse £ 117, -/-, Riia-Liivi - 119, -/-, BKKO (Sovjeti lina) - £ 123 -/-, Hoff - 120, -/-, Leedu - £ 112 -/-, Pärnu HD - £ 112 -/-.

Hollandi linad on otsitavad ja neist makstakse: siniste eest 1.40 kuni 2.30 guldenit, kollaste eest - 1.40-2.00 guld. Merimaa linadest 1.25-1.40 guld.

Belgia linades elavus väikene; makstakse siniste eest 12,5-14,5 franki, Courtrai parem - 15-28 franki. Eelseisvaks külvi ajaks tehakse suuremaid ostusid seemnetes, sest et kavatsus külvipinda suurendada Läänud aastal külvati 15% enam maad kui eelmisel; samasugune profsenti ähvardab ka tänava juure tulla.

Rahaturg.

	Eesti panga äriseis.				
	Miljonites märkades.				
Aktiiva	23. III. 1925.	14. III. 1925.	7. III. 1925.	28. II. 1925.	29. II. 1924.
Kassa	720,9	743,5	833,7	795,8	1.005,2
Kuld, hoisus- mad väljam. ja välisvaluuta kassa, millest maha ervatud väliskohustus- ed.	897,9	899,4	877,1	844,7	874,4
Sell. „Loro“ debet	124,5	125,3	125,4	120,1	261,6
Välisvaluuta vekslid	275,0	277,9	282,1	289,3	314,0
Diskont. vekslid	1.512,9	1.523,5	1.483,5	1.495,1	1.632,0
Miimes. kindlus- tatud laenu- d	4.007,1	3.979,7	3.956,8	3.947,2	3.459,9
Sellest akkred. ja gar. laenu- d	638,4	618,9	587,6	568,0	858,8
Passiiva					
Kapital ja taga- vara kapitalid	398,0	398,0	398,0	398,0	325,0
Pangatahed	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0
Hoiusummad	3.971,5	3.996,2	4.040,9	3.983,9	3.611,0
Sellest riigik. hoiusummad	2.632,0	2.623,9	2.680,3	2.641,8	2.040,4
Akkreditiivid ja garantiid	514,0	502,4	468,4	452,1	855,4

Eesti panga arvete muudatused peegeldavad eneses sesooni paratamatusi: - kassa kahanemine 23 miljoni marga võrra läinud nädalal või 75 milj. mk. märtsis vastab läinud aasta liikumisele: 29 veebruari - 105,2 milj. mk. 31. märtsil - 849,1 milj. marka, seega kahanemine 150 milj. võrra.

Uudisena peale pikemat aega on hoisumade vähenemine ja eriti just eraettevõtete arvetel. Kuid ka see on sesoonile omane nähtus: 1924. a. kahanesid erahoisummad märtsis 101,2 milj. marga võrra 1468,4 milj. margani. Tänavu kuni 23. danil on see kahanemine 102 milj. mk. võrra 1239,5 milj. peale. Seega on väljavõtmine sama jõuline, kui läinud aastal, kuid hoisummade kogusumma kõrgem - 1239,5 milj. 1468,4 milj. asemel.

Laenude suurenemine on kõrgem kui läinud aastal: kontokorrent laenu 3.947,2 milj. pealt 4007,1 milj. peale seega 60 milj. mk.; läinud aastal märtsikuul 3459,9 milj. pealt 3581,3 milj. peale, seega 120 milj. marka. Pealegi sündis tänavune suurenemine garantii arvete kasvamise tõttu 568 milj. pealt 638,4 milj. marga peale.

Välisvaluuta püsib omal saavutatud kõrgusel olles paari miljoniga 900 miljoni marga läheduses.

Viimased välisbörsede kursid *).

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.	
	26. III	19. III	26. III	26. III	19. III	26. III	27. III	19. III	26. III	27. III	19. III	26. III
Naelsterling	-	-	-	16.22	17.735	17.75	172.05	189.90	190	4.305	4.7797	4.7962
Dollar	4.2943	4.7825	4.7850	3.785	3.71	3.71	39.99	39.70	39.70	-	-	-
Prantsuse frank	79.35	92.40	90.60	20.80	19.175	19.475	217.50	207	209	-	-	-
Helveetsia frank	-	-	-	65.20	71.525	71.58	-	-	-	-	-	-
Rootsi kroon	16.215	17.73	17.75	-	-	-	10.60	10.70	10.70	-	-	-
Soome mark	171.87	190.00	190.00	9.44	9.345	9.3462	-	-	-	Praaga		
Daani kroon	27.16	26.38	26.16	59.60	67.25	67.675	634.50	720	725	1924 a.	1925. a.	
Hollandi gulden	11.62	11.97	11.9975	139.55	148.22	148.05	14.825	15.87	15.84	26 III	18 III	26 III
Eesti mark	-	-	-	-	-	-	10.60	10.70	10.70	9	8	8
Kuld per unts.	96/-1	86/8	86/5	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Eesti mark Berliinis 17. märtsil 1925. a. - 1.118
 24. " " - 1.118
 " " Londonis 13. märtsil " - 1.810 mk. üks £.
 " " " 20. " " - 1.800 " " "

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksust. Mujal on noteerimisviis nagu Tallinnas s. t. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

Välisbörsedel kestab naelsterlingi kõvenemine, mille juures New-York soodsalt selles kaasa aitab. Nii olid kursid Londonis ja New-Yorgis läinud nädalal järgmised:

	Now-York	London	New-York kurs + enam - vähem
19. märtsil	4.7797	4.7825	- 0,0028
20. "	4.7906	4.7792	+ 0,0114
21. "	4.7906	4.7795	+ 0,0211
23. "	4.7912	4.780	+ 0,0112
24. "	4.7943	-	-
25. "	4.7962	4.7865	+ 0,0097
26. "	4.7962	4.7850	+ 0,0112

Sarnane püsiv naelsterlingi enam hindamine New-Yorgis kõneleb nimelt ameeriklaste poolt inglase sammu heakskiitmisest. Naelsterlingi tõus mujal oli nõrgem; Helsingis 189,90 pealt 190, Berliinis 2010 pealt 20117. Stockholmis 17.735 pealt 17.75 peale. Kogu paranemine märtsis New-Yorgi börsel ulatab 0,5% peale.

Paranemiskäiku teeb ka Prantsuse frank, mis julgustatud Senati poolt tehtud kulude kärpimiste läbi: Londonis 92.40 asemel 90.60, Helsingis 207 asemel 209, Stockholmis 19.175 asemel 19.475.

Skandinaavia valuutadest paraneb tuntavalt Daani kroon, mis viimasel nädalal Londonis 26.38 asemel 26.16, Stockholmis 67.25 asemel 67.675 ja Helsingis

720 asemel 725 koteeriti. Kuu algusest saadik oli paranemine Londonis 2⁰/₀, Stockholmis 2,3⁰/₀, Helsingis 2,1⁰/₀.

Daani kroonile järgneb Norra kroon: Paranemine Londonis märtsi jooksul 2,8⁰/₀, Stockholmis 3,6⁰/₀. Rootsi kroon püsis endiselt.

Eesti mark välisbörsedel püsis Riias 1.40, Helsingis 10.70, Praagas 8, Berliinis 1.118 peal, kuna Londoni pankades 1810 asemel 1800 maksefi; ka tõusis naela hind Tallinna börsel 1794 pealt 1797 mk. peale.

Siseturul võib seisukorda heaks lugeda. Vabad välisvarad pangal kasvasid 900 milj. margani. Praegune tsirkulatsiooni kullakate - 15 märtsil - oli 37,23⁰/₀ seega viimase kahenädala jooksul kasvanud ühe protsendi võrra. Asjaolu, et pangad viimasel ajal Eesti pangale välisvaluutat müüvad, tõendab praegust turu nõuete rahuldavatust ja lubab loota veel kätte paranemist, kui ainult mitte tsirkulatsioon ei kasvaks. Märtsiga algab tsirkulatsioonis kevadise sesooni suurenemine:

	1924.	1925.
Jaauari lõpul	3.260,8	3.465,0 milj.
Veebruari "	3.410,2	3.486,7 "
Märtsi "	3.520,7	3.557,8 " (23-dal)

Suurendatud rahatarvidus meie väljaveo tööstuses ja tegevuses on siiski tänavu nõrgem kui läinud aastal: märtsis kuni 26-ni 81 milj. mk. 110 milj. marga vastu läinud aastal.

V. Pm.

Parkimise ekstrakt	pd.	—
Väävel, öie 98%	"	—
Värvid, nigrosin vees sulav, välj.	"	9200—10.000
" tsinkvalge Saksa	"	1500—1680
" tinavalge Englise	"	1800—1900
" ooker Prants.	"	310—450
Väetisained, salpeeter, Norra (k. 6)	"	—
" Chile	"	410
" Superfosf. E. T. K. must kukk (k. 6 pd.) 18—20% fr. Tallinn	"	670—
" Thomasjahuk. 100 kg. 17-18% Väävelhapu ammoniak	"	590— 2750
" Lubja lämmastik 18%	"	1850
" Kaalisool, 30% kott 6 p.d. frkojaam 40%	"	670— 880—
" Kainiit 12% lahtine	pd.	—
" Vosvoriit. Eesti 6%	"	—
Paber, ratatsiooni	"	440
Tsement, Portland, Port-Kunda pütt 10 pd. 10 naela	pütt	830
Tsement, Portland, Aseri	"	770
Kriit, toores	pd.	—
" pestud	"	125—130
Asfalt	"	150
Törv, kivi	"	—
" puu, kodumaa	"	—
Lubi	"	38—40
Gips, tükikides frko Isborsk	"	25
" jahvatatud toores	"	35
" krohvimise, ilma kottideta	"	45—70
Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	"	8000
Silikat D/B/B/	"	—
Puumaterjalid, saetud	"	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tal.	"	—
" IV s.	"	—
" propsid; 7x7	"	—
" liiprid	"	—
Põletispuud, sega 20% okaski, k. sld.	"	—
Nahk, talla, Eesti kodumaa toores resnahast valmistud . pd. I s.	"	5400—5600
Nahk, talla, Ameer. tooresn. val- mist. I sort	"	6400—7000
Nahk talla, Ameer. tooresn. val- mist. II sort	"	—
Toores nahk väiksed ja suured	"	—
Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	"	—7300

Prahid :

Lina

Tallinn — Stettin	tonn sh.	20/—
" — Ghent	"	25—35/—
" — Dundee	"	—
" — Belfast	"	—

Takud + 0%

Puumaterjalid D/B/B/ Standard

Tallinn — London	sh.	—
" — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	"	—
" — Antwerpen	"	—
" — Southampton	"	—
" — Manchester	"	—
" — Amsterdam	"	—
" — Dundie	sh.	—

Segakaup

Tallinn — Stettin	tonn sh.	10—35/+
		[+25% talve juurdemaks
" — London	"	—
" — Stockholm	Rk.	10—35

Või

Tallinn — Stettin	tünn sh.	1/6

Kartulid

Tallinn — Stockholm	tonn	—

Tallinna börs kursisedel

		23. III.	25. III.	27. III.
1 dollar	O.	372,—	372,—	372,—
	M.	375,—	375,—	375,—
	T.	—	—	—
1 naelsterling	O.	1779	1781	1782
	M.	1794	1796	1797
	T.	—	—	—
100 Saksa riigimarka	O.	8.850	8.850	8850
	M.	8.950	8.950	8950
	T.	—	—	—
100 Soome mrk.	O.	937	937	937
	M.	946	946	946
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	10.000	10.000	10.000
	M.	10.125	10.125	10.125
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	6730	6750	6800
	M.	6830	6850	6900
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1925	1945	1960
	M.	1965	1985	2010
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	14.900	14.900	14.900
	M.	15.125	15.125	15.125
	T.	—	—	—
100 Latti	O.	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
100 Czechosl. kr.	O.	1085	1085	1085
	M.	1125	1125	1125
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	100	100	100
100 Itaalia liiri	O.	1500	1500	1500
	M.	1550	1550	1550
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	5740	5760	5850
	M.	5840	5860	5950
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1890	1895	1910
	M.	1930	1935	1950
	T.	—	—	—
100 Helveetsiafr.	O.	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
1 Tschervonets	O.	1825	1825	1825
	M.	1940	1940	1940
	T.	—	—	—
1 Austria shilling	O.	52,50	52,50	52,50
	M.	53,50	53,50	53,50
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	5,05	5,05	5,05
	M.	5,30	5,30	5,30
	T.	—	—	—

Vene-Balti Laevachituse ja Mehaanika A.-S. juhatus

teatab, et nimetatud seltsi varandus on hoolekande alt vabastatud, mille tõttu aktsiaseltsi juhatus on ülaltähendatud asutustelt üle võtnud kõik seltsile kuuluvad varandused ja asunud Tallinna Laevachituse ja Mehaanika tehaste valitsemisele.

Võetakse vastu tellimisi:

a) Laevachituse alal

sõja-, kauba-, reisijate-, vedur- ja mootorlaevade, niisama ka spetsiaalotstarbega laevade peale, nii kui: ujuvate tuletornide ja päästelaevade, ujuvate tõstekraanade ja tõstelaevade, meremärkide- ja boide-panijate, süvendajate, aurulotjade, veopraamide peale ning praamide peale vedelmaterjaali veo tarvis jne.

b) Mehaanika osakonna alal

aurumasinate, raudteevedurite, tsistern-vagunite, aurukatelde, raudsildade, raudsarikate, elektri-tõstekraanade, põlevkivi-tehaste sisseseadete, igasuguste sepa- ja mehaanikatööde, väljatöötatud kui ka väljatöötamata malmi- ja vasevalu peale ja üldse kõiksuguste raudehituste ja igasuguste konstruktsioonide peale.

c) Parandustööde alal

võetakse vastu kõiksuguseid parandustöid laevachituse, kui ka mehaanilisel alal.

On olemas suur tagavara chitusterast ja teisi materjaale, mis kindlustab kiires korras tellimiste täitmist.

Oma sadam, varustatud kõigi tarviliste tehniliste abinõudega, igasuguse mahutavusega laevade laadimiseks ja lossimiseks. Laduruumid ja vabad platsid kaupade hoidmiseks.

Kõikide järelepärimiste ja küsimustega tellimise suhtes palutakse pöörduda A.-S. Laevatehase peakontoris.

Kõnetr.: 83, ehk 5-93. Aadress: Tallinn, Telliskoppel.

Telegr. aadr.: „O T A B“.